

Nr 279.

Godkänd av första kammaren den 7 juni 1917.

Godkänd av andra kammaren den 7 juni 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 19.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 23 april 1917 dagtecknad proposition, nr 292, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av i statsrådet fört protokoll, föreslagit riksdagen att antaga förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm.

Eders Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag avviker i väsentliga avseenden från den framställning, som, enligt vad i propositionen upplysts, år 1916 gjordes av folkskoledirektionen till stadsfullmäktige och av dessa tillstyrktes. Vad angår frågan om en begränsning av direktionens medlemsantal föreslås i propositionen, att antalet ledamöter skulle, efter stadsfullmäktiges beprövande, utgöras av minst 9, högst 21. Beträffande sätet för val av ledamöter föreslås, i anslutning till vad av Stockholms stads konsistorium och överstyrelse för rikets folkskolor förordats, att en ledamot av direktionen utses av konsistoriet samt att av de övriga ledamöterna skolråden fortfarande skulle äga rätt att välja lika många som

stadsfullmäktige, på så sätt, att varje skolråd inom sig utser två ombud, varefter samtliga ombuden företaga val av det antal ledamöter i direktionen, som för varje gång erfordras.

I likhet med Eders Kungl. Maj:t anser riksdagen, att en begränsning av folkskoledirektionens medlemsantal är behöflig och att en sådan begränsning lämpligast bör åstadkommas genom fastställande av en högsta och en lägsta gräns för antalet ledamöter i direktionen, inom vilka gränser stadsfullmäktige hava att bestämna ledamotssiffran. Och riksdagen har för sin del intet att invända emot att på sätt i propositionen föreslagits minimiantalet sättes till 9 och maximiantalet till 21 ledamöter.

Vad åter angår frågan om sättet för ledamöternas utväljande har riksdagen icke kunnat undgå att finna, att starkare skäl synas tala för det av folkskoledirektionen framlagda, av stadsfullmäktige och överståthållareämbetet tillstyrkta förslaget, än för det av Eders Kungl. Maj:t förordade. Till en början ställer sig uppenbarligen själva valförfarandet enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag med de däri föreslagna dubbla indirekta valen onödigt invecklat. Vidare torde det, såsom ock direktionen i sin ovanberörda hemställan framhåller, utan överdrift kunna sägas, att skolrådets i huvudstaden ställning alltmer försvagats, sedan stadens folkskoleväsende sammanförts under gemensam ledning, och skolråden kunna på grund härav numera ej anses särskilt lämpliga som valkorporationer. Skolråden skulle emellertid även vid ett bifall till direktionsens förslag komma att behålla ett visst inflytande på skolväsendet i huvudstaden, enär de enligt gällande folkskolestadga äga att hos direktionen göra framställningar och påminnelser.

Det har mot det av direktionen framlagda förslaget om sättet för utseende av direktionsens ledamöter gjorts gällande, bl. a. att de särskilda församlingarnas intressen ej skulle genom detta förslag vederbörligen tillgodoses samt att föräldraintresset lättare skulle kunna göra sig gällande vid skolrådsvalen än vid valen till stadsfullmäktige. Riksdagen vill häremot framhålla, att ej håller Eders Kungl. Maj:ts förslag giver full trygghet för tillvaratagande av den lokala sakkunskapen. Denna har för närvarande, då varje församlings skolråd utser en representant i direktionen, möjlighet att göra sig fullt gällande, men detta skulle uppenbarligen ej bliva fallet, om Eders Kungl. Maj:ts förslag bifölles. Då nämligen det antal ledamöter, som de av skolråden valda elektorerna skulle hava att utse, alltid komme att avsevärt understiga församlingarnas antal, skulle allenast en del av dessa i direktionen erhålla representanter för sina speciella lokalintressen. Och vad beträffar de uttalade farhågorna, att för-

äldraintresset ej komme att genom direktionens förslag i tillbörlig mån beaktas, torde det med skäl kunna hävdas, att stadsfullmäktige i ej mindre grad än skolråden skola veta att tillvarataga detta intresse.

På grund av samtliga dessa skäl har riksdagen ansett det av direktionen framlagda förslaget angående sättet för utseende av ledamöter i den samma vara att föredraga framför Eders Kungl. Maj:ts förslag i nämnda del.

Riksdagen vill slutligen såsom ytterligare skäl för ett bifall till direktionens förslag i berörda hänseende framhålla, att direktionen själv, som till hälften består av ledamöter utsedda av skolråden, med samtliga röster utom två uttalat sig för att dess ledamöter med undantag av den, som utses av konsistorium, skola väljas av stadsfullmäktige, samt att detta direktionens förslag tillstyrkts av de myndigheter i Stockholm, som blivit däröver hörda, nämligen stadsfullmäktige och överståthållareämbetet.

Under åberopande av vad sålunda blivit anfört får riksdagen tillkännagiva, att riksdagen, som icke kunnat i oförändrat skick antaga det i propositionen innefattade förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm, för sin del antagit följande

Lag

om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm.

»Härigenom förordnas, att 3 § i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall hava följande ändrade lydelse:

3 §.

Direktionen utgöres, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium samt de övriga av stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare, som uppnått tjugufem års ålder.

Ledamot i direktionen utses — — — avgångne.

Konsistorium och stadsfullmäktige må ock utse suppleanter för de av dem valda ledamöterna till det antal, som anses erforderligt.

Kvinna, som blivit utsedd till ledamot eller suppleant, är berättigad att när som helst avsäga sig uppdraget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918. Från och med samma dag skall direktionen hava den sammansättning, som i lagen stadgas, i följd varav enligt däri meddelade bestämmelser val till ledamöter i direktionen skall före 1917 års utgång av stadsfullmäktige verkställas. Av de ledamöter och suppleanter, vilka då utses, skall halva antalet eller, om detta antal icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, efter lottning inför direktionen utträda vid slutet av år 1918.»

Stockholm den 7 juni 1917.

Med undersätlig vördnad.
